

Producción de pole

Guía de boas prácticas

Decembro, 2024

O pole é un produto apícola moi axeitado para a diversificación da produción. En termos comerciais, o pole contribúe a mellorar a renda da explotación apícola e presenta vantaxes produtivas con respecto ao mel e outros produtos apícolas.

A ter en conta

01

Estado da colmea

02

Condicións climáticas

03

Lugar e período de produción

04

Manexo do pole

01

Estado da colmea

A cantidade e calidade do pole que se recolle nunha colmea depende directamente da situación que a colonia de abellas presente.

O pole é recollido coa finalidade de alimentar a cría, pois é o principal recurso proteico. O espectro de aminoácidos do pole ten que proporcionar as necesidades que a colonia precisa para conseguir un bo desenvolvemento das larvas.

Entón una colonia de abellas en crecemento, cunha raíña saudable é a mellor opción para obter una boa colleita de pole. Canto mais cría na colmea mais pole van recoller as obreiras.

A aptitude para a recollida de pole xérase na invernada que é cando as colonias deben manter a fortaleza necesaria para un rápido desenvolvemento na primavera.

Abellas enfermas ou cunha taxa elevada de varroa, teñen difícil o arranque primaveral. Non son axeitadas para a recollida de pole.

Amais na colmea debe haber espazo suficiente para que a raíña poña novos ovos que darán lugar a novas crías e incentivarán a recollida de mais pole.

Non se debe comprometer o aporte de pole á colmea, é necesario para manter as crías con bo estado nutricional.

Algúnas plantas visitadas polas abellas en Galicia para a recollida de pole

02

Condicións climáticas

Factores climáticos como a choiva, a humidade relativa, a radiación solar e a temperatura afectan tanto á actividade das abellas como a produción de pole polas plantas.

Ademais as condicións meteorolóxicas particulares do período de recollida tamén son decisivas para conseguir unha colleita de calidade.

O pole é especialmente sensible a humidade, aínda usando trampas cazapole de fondo, humedécese facilmente desfacéndose as pelotiñas ou incluso fermentando.

En Galicia, todas as áreas son aptas para recollidas cortas e diarias, pero as áreas máis cálidas e secas da provincia de Ourense, Sur de Lugo e Pontevedra son máis apropiadas.

A partir de 10 °C as abellas poden realizar voos, pero as temperaturas por riba de 15 °C e por baixo de 30 °C son máis axeitadas para a actividade de pecoreo.

Cando a radiación solar é baixa, normalmente a temperatura tamén baixa, as flores tenden a permanecer pechadas polo que a oferta de pole é maior.

03

Lugar e período de produción

Tendo en conta as condicións climáticas non todos os lugares son aptos para unha boa colleita de pole.

O apiario debe colocarse en lugares protexidos dos ventos do norte e que non sexan sombrizos. As colmeas orientadas ao nacente e lixeiramente levantadas do chan.

As fontes de pole non deben estar lonxe do apiario.

En Galicia, a partir de abril é bo momento para quitar pole, pero vai depender da meteoroloxía de cada ano e da situación particular de cada apiario.

A principios da primavera as fontes de pole son máis diversas e recóllese pole de máis cores, que pode ter máis atractivo comercial. Destacan plantas como xestas, trebos, silvas, leitugas, margaridas, salgueiros, frutais, cenoria silvestre,... En todo caso, xa avanzada a tempada o pole de castiñeiro e unha opción moi boa pois na súa composición hai moitos polifenois.

04

Manexo do pole

No colmear

Os distintos modelos de trampas cazapole teñen un funcionamento moi similar, xa que todas limitan o acceso das obreiras que volven coas patas cargadas de pole do campo á colmea. Ao forzar a entrada, as pelotiñas despréndense e caen nun recipiente inferior, que está separado por unha malla. É importante que este recipiente non se molle, e que deixe pasar o aire, evitando así o deterioro do pole.

As abellas deben adaptarse a presenza do cazapole, xa que este cambia a aparencia e a morfoloxía da colmea. Un agrupamento excesivo de abellas na entrada do cazapole pode ser fatal, polo que é recomendable instalalo primeiro e despois engadir a grella do cazapole.

As abellas adoitan reducir o tamaño das pelotiñas a medida que se acostuman a atravesar a grella. É recomendable non manter a recollida de pole mais de 10-15 días seguidos, ou ben realizalo en períodos alternos. Así garántese tamén a chegada de pole suficiente para manter a nutrición das larvas.

O caza pole de piqueira é máis doado de colocar e tamén de baleirar, pero en Galicia hai que estar moi pendente de retirar o pole periodicamente. O caza pole de fondo é máis difícil de colocar e de sacar o contido, pero nel o pole mantense mellor, ao estar máis protexido das inclemencias climáticas e da humidade, co cal da algo máis de marxe de recollida. En todo caso, se as condicións meteorolóxicas non son favorables, non se deben retirar pole da colmea.

Un modelo de cazapole

Pasos do procesado do pole

- ✓ Colocar trampas no apiario.
- ✓ Vixiar o estado das trampas e o comportamento da colonia de abellas.
- ✓ Recoller o pole o mais a miúdo posible, se pode ser diariamente mellor.
- ✓ Transportar o pole ao local en bandexas ou caixas o mais rápido posible, para o seu procesamento.
- ✓ As bandexas de almacenamento deben favorecer a ventilación e non reter humidade.
- ✓ O pole debe almacenarse en capas finas (non mais de 10 cm de alto).
- ✓ Unha vez recollido pode limparse retirando elementos alleos.
- ✓ De non poder secarse unha vez extraído, pode conservarse conxelado. A desconxelación será a temperatura ambiente.
- ✓ O secado non debe ser ao sol pois perde propiedades.
- ✓ O secadeiro non debe superar 40 °C para non danar a calidade do pole. As bandexas deben removeirse para facilitar a seca.
- ✓ Un pole ben seco debe ter por baixo de 10% de auga.
- ✓ Despois de seco pode finalizarse a limpeza cunha peneira ou con aire.
- ✓ Recoméndase comercializar en frasco de vidro ou plástico de uso alimentario.

Esta guía foi elaborada a partir das accións levadas a cabo no proxecto SOSTAPICOLA “Mellora da sustentabilidade apícola mediante o uso de novas tecnoloxías e a conservación da abella local”, FEADER 2022/037B